

BUCCHERO

Bucchero je naziv tehnike paljenja glinenih predmeta. Ovaj način paljenja datira u prva desetljeća 7 st. pr.n.e. a nastaje u talijanskoj pokrajini Etruriji (današnje pokrajine Toscana /Firenza, Umbria /Perugia i Lazio /Rim) gdje je počela proizvodnja keramike. Karakteristika predmeta izradom ove tehnike je izrazito tanka stjenka, intenzivno crna boja visokog sjaja.

Nino Caruso, u svojoj knjizi "Ceramica Viva" (Živa keramika) citira nekoliko izvora koji tumače proces proizvodnje buchera, i opisuje dvije osnovne konstrukcije etrušćanskih peći na drva u kojima se glineni predmeti pale.

Osnova postupka je da se predmeti pale u izrazito reducirajućoj atmosferi, bez prisutnosti kisika, što ima za posljedicu to da željezni oksid, (Fe_2O_3 - željezni III oksid) koji je prisutan u većini naplavnih glina, i koji u oksidirajućoj atmosferi daje crvenu boju crijepu, u reducirajućoj atmosferi prelazi u crni željezni dva oksid (Fe_2O_2). Time biskvit postaje crn. Osobitost ove tehnike je da su predmeti neporozni i čvrsti, iako paljeni na niskoj temperaturi: 700°C - 750°C .

KERAMO SKULPTURA

Mnogi kipari izražavaju se u mediju gline. Izazov je kreirati velike forme u tom materijalu. Glina je fazi izrade izrazito podatna za oblikovanje ali i "živa" do posljednjeg trenutka. Međutim, sušenjem i paljenjem doživljava pomake koje je potrebno unaprijed predvidjeti. Ljepoti forme keramo skulpture često pridonosi i korištenje prirodnih boja glina koje idu od bijele, narančastih tonova do čokoladno smeđih.

Gline su nastale erozijom vulkanskih stijena, prvenstveno granita. Nalaze se svugdje u prirodi. To su gline koje su zbog djelovanja prirode (vjetar, voda) prenošene u velikim količinama, odložene, te ponovo prenošene i odložene. U tom procesu premještanja "pokupile" su putem i "nečistoće" koje glinama daju plastičnost i boju, te omogućavaju da sazriju i na nižim temperaturama.

Primjena površinskih gline datira od prahistorije, to su prvi ljudski uradci.

SAGGAR FIRING

Tehnika paljenja u zaštitnim" kutijama" (engl. safegard firing). Kada je jednom otkriveno da određeni minerali dobro reaguju u procesu paljenja, keramika se počela dekorirati smeđim, crnim i crvenim bojama. Predmeti se glačaju do sjaja, kako bi se smanjila poroznost površine, nakon čega se oslikavaju zemljanim bojama bogatim željezom i bakrom.

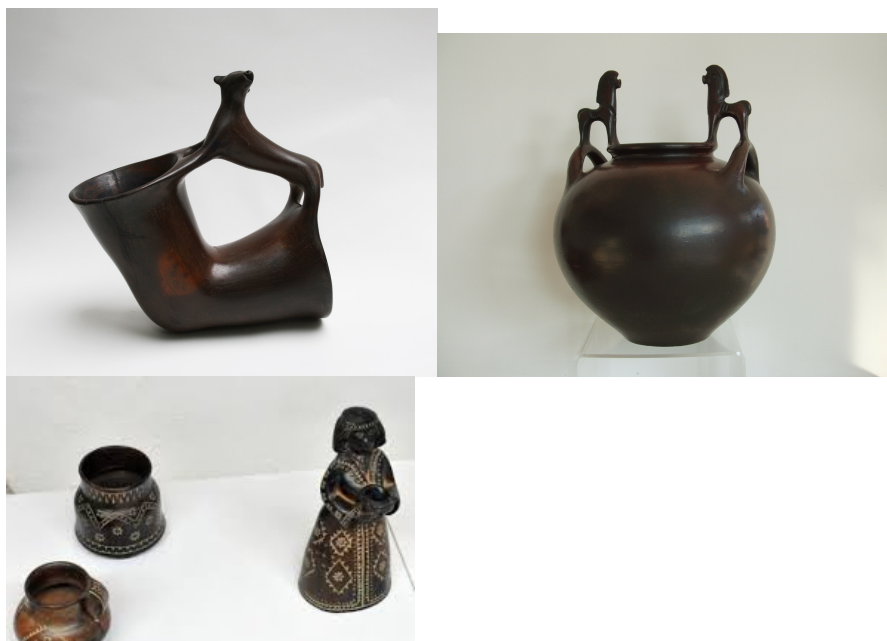
Boje, a i ploha predmeta, mijenjaju se u direktnom doticaju s plamenom. Radi zaštite površina i boja nanesenih na predmet, predmeti se moraju zaštititi od utjecaja plamena, što se radi gradnjom vatrostalnih kutija. Ovisno o konstrukciji kutije predmet se pali u okruženju sa većim ili manjim dotokom kisika. Pri tome se pare ugrijanih metala koji su sadržani u bojama oslobađaju i boje plohu predmeta. Upravo zbog te zaštite ova je tehnika dobila naziv Saggari (skraćivanjem engleskih riječi safegard firing - zaštićeno, čuvano gorenje).

U razdoblju od I st. prije Krista i II st. poslije Krista razvila se u rimskom carstvu posebna proizvodnja keramike, nazvana "Terra sigillata aretina". Doslovni prijevod ovog naziva je pečatirana (sigillata) aretinska (iz Arezza) zemlja (terra). Pojam terra sigillata odnosi se na jednu vrstu uporabne keramike koraljne boje, oslikane, ili reljefne, sa utisanutim pečatima proizvođača. Centar ove proizvodnje bio je u Arezzu, gdje su mnogobrojne radionice izrađivale posuđe.

Pojam Terra Sigillata, u današnje doba, koristi se za obilježavanje keramike koja je završno obrađena sa glinama koje ostakljuju na nižim temperaturama. Ove se cakline dobivaju od glina bogatih željezom, natrijem i kalijem, odvajanjem glinenog krupnijeg dijela od koloidnog dijela bogatog natrijem i kalijem. Kišnica (destilirana voda), soli natrija i glina su osnovni sastojci za dobiti terru sigillatu.

U suvremenoj keramici terra sigillata se koristi za naglasiti rezultate redukcije, bilo da smo istu postigli u uzlaznom paljenju (bucchero, villanova) ili u silaznom hlađenju (raku tehnike).

VILLANOVA

"Villanovianska keramika" je pojam vezan za Villanovansku kulturu, najstariju kulturu željeznog doba u centralnoj i sjevernoj Italiji u razdoblju 9.-7. st. pr.n.e. Pojam se koristi za označavanje keramike određenih oblika, paljenu na otvorenoj vatri.

U neolitskim kulturama predmete od gline izrađivale su uglavnom žene, i oni su bili namijenjeni svakodnevnoj upotrebi, odnosno predmeti su bili uvijek uporabni, ne ukrasni. Izrađivani su tehnikom valjčića, (najstarija tehnika oblikovanja predmeta, jer nije bilo alata i strojeva za obradu gline). Od gline se oblikuje tanji valjčić i spiralnim omatanjem u slojevima dobiva se željeni oblik. Valjčići se međusobno povezuju zaglađivanjem, s unutarnje i vanjske strane, alatom od drva ili kamena.

Predmeti su bili izrađivani od površinskih glina, koje su bile bogate željeznim oksidom i kvarcom a time i vatrostalne.

Po oblikovanju, i djelomičnom sušenju uradci su glačani tvrdim drvom, ili kamenom (ahat), kako bi se postigla glatka sjajna površina. Paljeni su na otvorenom, postupno zagrijavani, prekrivani snopovima pruća, i tako izloženi izravnom plamenu.

Temperatura koja se postizala takvim paljenjem kretala se oko 700°-750°C. Pošto se radilo o paljenju u djelomičnoj redukciji (bez kisika), po paljenju, boja plohe bila je od crvene do crne u tonovima sivo smeđim.